

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐỘI NGŨ THEO HƯỚNG TIẾP CẬN CHUẨN NGHỀ NGHIỆP GIÁO VIÊN MẦM NON

ĐẶNG THỊ HỒNG AN

Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Quảng Bình

Trong giai đoạn lịch sử nào, việc xây dựng, phát triển một nền giáo dục vững mạnh là nhân tố then chốt, có tính chất quyết định thúc đẩy sự phát triển của một đất nước, bởi giáo dục và đào tạo (GD&ĐT) là tiền đề cơ bản để phát triển kinh tế - xã hội và là con đường quan trọng nhất để đào tạo, bồi dưỡng, phát huy nguồn lực con người. Giáo dục không thể đạt chất lượng cao nếu không có đội ngũ giáo viên có chất lượng bởi đội ngũ giáo viên là nhân tố quan trọng góp phần to lớn làm thay đổi chất lượng giáo dục của mỗi quốc gia. Việc xây dựng, quản lý, phát triển đội ngũ nhà giáo chính là phát triển nguồn nhân lực cho ngành học, là cơ sở không chỉ mang tính lý luận mà còn có ý nghĩa thực tiễn đối với việc phát triển nguồn lực cho tương lai của đất nước. Người giáo viên là người “chuyên giao ngọn đuốc của nền văn minh”, “sợi dây chuyền giữa các thế hệ”.

Giáo dục mầm non là cấp học đầu tiên trong hệ thống giáo dục quốc dân, đặt nền móng cho sự phát triển về thể chất, nhận thức, tình cảm, kỹ năng xã hội và thẩm mỹ cho trẻ. Những năm đầu đời đóng vai trò vô cùng quan trọng trong việc hình thành nhân cách và phát triển năng lực của trẻ, bởi trẻ bẩm sinh đã có khả năng tiếp thu học tập; não bộ đã được lập trình để tiếp nhận các thông tin cảm quan và sử dụng để hình thành hiểu biết và giao tiếp với thế giới, chuẩn bị những tiền đề cần thiết để bước vào bậc học phổ thông. Phát triển giáo dục mầm non một cách vững chắc là nền tảng cho sự phát triển nguồn lực con người, phục vụ cho sự phát triển của giáo dục phổ thông.

Bồi dưỡng đội ngũ giáo viên mầm non theo chuẩn nghề nghiệp là quan điểm tiếp cận mới trong quản lý giáo dục ở nước ta và là xu hướng chung của các nước trên thế giới. Hiện nay, việc quản lý chất lượng đội ngũ giáo viên nói riêng, đội ngũ lao động ở các ngành khác nói chung đều dựa vào chuẩn nghề nghiệp. Quản lý chất lượng đội ngũ theo chuẩn nghề nghiệp là quản lý người giáo viên theo năng lực hoạt động nghề nghiệp (hoạt động chăm sóc trẻ, hoạt động giảng dạy và giáo dục trẻ em lứa tuổi mầm non); là quản lý lộ trình nâng cao tay nghề của người giáo viên, góp phần khắc phục tình trạng chạy theo bằng cấp mà không thực chất, đặt nhu cầu và quyền lợi của trẻ em lên trên hết trong quá trình đổi mới giáo dục mầm non. Bên cạnh đó, việc phát triển giáo dục mầm non đáp ứng chuẩn nghề nghiệp còn là cơ sở để các cơ quan quản lý đề xuất các chế độ, chính sách đối với giáo viên mầm non.

Quảng Bình là một tỉnh nghèo và chịu nhiều hậu quả của chiến tranh để lại, đặc biệt bị ảnh hưởng nhiều từ thiên tai lũ lụt. Trong những năm qua, các cấp quản lý giáo dục tỉnh Quảng Bình đã chú ý đến việc bồi dưỡng về nội dung và phương pháp chăm sóc, giáo dục trẻ nhằm nâng cao chất lượng đội ngũ giáo viên. Tuy nhiên, nhận thức của một số giáo viên chưa cao, số giáo viên lớn tuổi ngại đổi mới; đội ngũ giáo viên chưa hợp lý về cơ cấu, không đồng đều về chất lượng; thậm chí có cả một bộ phận giáo viên còn hạn chế về năng lực, kiến thức, kỹ năng trong việc chăm sóc giáo dục trẻ. Vì vậy, chất lượng chăm sóc và giáo dục của đội ngũ

giáo viên nhìn chung chưa đáp ứng với chuẩn nghề nghiệp ban hành kèm theo Thông tư 26/2018/TT-BGDĐT ngày 08/10/2018 của Bộ GD&ĐT ban hành quy định chuẩn nghề nghiệp giáo viên mầm non.

Từ thực tiễn năng lực chuyên môn của giáo viên mầm non tỉnh Quảng Bình, để nâng cao chất lượng đội ngũ theo hướng tiếp cận chuẩn nghề nghiệp giáo viên mầm non, chúng tôi đề xuất một số giải pháp cơ bản sau:

Thứ nhất, bồi dưỡng phẩm chất, đạo đức nhà giáo

Chất lượng dạy học phụ thuộc rất nhiều vào tập thể sư phạm, do đó yếu tố con người đóng vai trò quyết định. Người thầy cần giỏi về chuyên môn, đồng thời phải tốt về nhân cách mới thực hiện được nhiệm vụ của mình, đặc biệt đối với giáo viên mầm non phải thực sự là những “kỹ sư tâm hồn” đúng nghĩa.

Mặt khác, nhận thức của đội ngũ cũng ảnh hưởng tới chất lượng giáo dục. Mọi suy nghĩ đều dẫn đến hành động của chúng ta. Do đó, nếu nhận thức “đúng” và “thông” thì vấn đề “vận hành” đúng là điều tất yếu. Vì vậy, nâng cao tư tưởng và nhận thức cho giáo viên chính là việc tổ chức cho giáo viên học tập đầy đủ nhiệm vụ năm học; các văn bản, chỉ thị nghị quyết của Đảng và Nhà nước, của ngành một cách đầy đủ, từ đó giúp họ hiểu được những vấn đề cơ bản cốt lõi liên quan đến lĩnh vực mà mình đang công tác. Đây được xem là một trong những cách thức để đội ngũ vừa cập nhật những chủ trương mới của Đảng, Nhà nước, của ngành về cấp học, đồng thời chủ động nắm bắt và vận dụng vào quá trình tổ chức hoạt động giáo dục của mình.

Công tác bồi dưỡng về phẩm chất nhà giáo, người quản lý phải biết khơi dậy tiềm năng của mỗi con người, lòng tự trọng, ước muốn phát triển và xác định đúng hướng đi phù hợp. Bởi, một người giáo viên có nhân cách tốt khi họ có

nhận thức đầy đủ về mặt chính trị, có đạo đức lối sống lành mạnh, họ sẽ trở thành một nhà giáo tốt và sẽ là gương sáng cho trẻ noi theo.

Thứ hai, tăng cường bồi dưỡng các yêu cầu thuộc tiêu chuẩn phát triển chuyên môn, nghiệp vụ

Trong xu thế hội nhập và hiện đại hóa, xu thế phát triển giáo viên theo chuẩn và việc định hướng cho giáo viên nhận thức vai trò quan trọng của việc học tập suốt đời, từ đó có thái độ, hành vi đúng đắn là một nhu cầu tất yếu. Bản thân mỗi giáo viên mầm non cần nhận thấy rằng, phải đáp ứng các yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp. Mỗi giáo viên phải có ý thức phát triển chuyên môn bản thân; xây dựng kế hoạch nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ theo hướng phát triển toàn diện trẻ em; nắm được các yêu cầu về nuôi dưỡng và chăm sóc sức khỏe trẻ em; nắm được giáo dục phát triển toàn diện trẻ em; biết quan sát và đánh giá sự phát triển của trẻ em; có kỹ năng quản lý nhóm, lớp. Chính vì vậy, muốn chất lượng các cơ sở giáo dục mầm non nói riêng và cấp học mầm non nói chung ngày một đi lên trước hết phải tập trung nỗ lực phát triển chuyên môn, nghiệp vụ. Tăng cường tổ chức bồi dưỡng chuyên môn thông qua các chuyên đề, các hội thảo đổi mới phương pháp giáo dục; đẩy mạnh các hoạt động sinh hoạt chuyên môn theo cụm điểm trường, phát huy tối đa các hình thức bồi dưỡng, vừa trực tiếp vừa trực tuyến để tăng số lượng giáo viên được tham gia.

Thứ ba, quan tâm bồi dưỡng các yêu cầu thuộc tiêu chuẩn xây dựng môi trường giáo dục

Xây dựng môi trường giáo dục đảm bảo an toàn lành mạnh, thân thiện; thực hiện quyền dân chủ trong nhà trường. Đây là nội dung không mới nhưng không phải giáo viên nào cũng thực hiện hiệu quả. Chính vì vậy, việc bồi dưỡng liên quan đến tiêu chuẩn này phải tính đến đặc thù của mỗi một vùng, miền, đặc biệt trong công tác chỉ đạo triển khai thực hiện của các đơn vị.

Mục đích của tiêu chuẩn này hướng đến đó là giúp giáo viên thực hiện nghiêm túc các quy định về môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, không bạo lực đối với trẻ em; chủ động phát hiện, kịp thời đề xuất và thực hiện các biện pháp ngăn ngừa nguy cơ gây mất an toàn đối với trẻ em, phòng chống bạo lực học đường; biết chia sẻ hỗ trợ đồng nghiệp trong việc tổ chức xây dựng môi trường; thực hiện các quy định về quyền trẻ em; chủ động đề xuất các biện pháp bảo vệ quyền trẻ em, phát huy quyền dân chủ của bản thân, đồng nghiệp và cha mẹ trẻ... giúp giáo viên xác định rõ trách nhiệm của mình trong lĩnh vực này, từ đó nâng cao nhận thức trong việc xây dựng môi trường giáo dục cũng như thực hiện quy chế dân chủ góp phần đáp ứng các yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp.

Thứ tư, bồi dưỡng các yêu cầu thuộc tiêu chuẩn phát triển mối quan hệ giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng

Với tiêu chuẩn này, yêu cầu giáo viên phải tham gia tổ chức thực hiện việc xây dựng, phát triển mối quan hệ hợp tác với cha mẹ trẻ, người giám hộ trẻ em và cộng đồng để nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục. Để đạt được mức tốt của tiêu chuẩn này, giáo viên phải biết chia sẻ, hỗ trợ kiến thức, kỹ năng nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ em cho cha mẹ hoặc người giám hộ trẻ em và cộng đồng. Đề xuất các giải pháp tăng cường phối hợp giữa nhà trường với gia đình và cộng đồng để nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ cũng như bảo vệ quyền trẻ em.

Thực tế cho thấy rằng, việc chủ động phối hợp giữa giáo viên, cha mẹ hoặc người giám hộ và cộng đồng thời gian qua đạt hiệu quả chưa cao, có nơi còn rất hạn chế. Chính vì vậy, để bổ sung các tiêu chí này nhằm đáp ứng yêu cầu của chuẩn nghề nghiệp đòi hỏi mỗi một giáo viên phải không ngừng tự nghiên cứu học tập nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ; các cấp quản lý giáo dục phải tạo cơ hội để giáo viên

được rèn luyện kỹ năng nói, kỹ năng giao tiếp, kỹ năng truyền đạt... Ví dụ như thông qua các buổi sinh hoạt chuyên môn, các cuộc họp phụ huynh, các hội thi, hội giảng, các ngày hội ngày lễ, ban giám hiệu các nhà trường cần khuyến khích sự sáng tạo của giáo viên; giao quyền chủ động cho giáo viên trong việc phối hợp với cha mẹ trẻ, tổ chức các hội thi có sự tham gia của cô giáo và phụ huynh... nhằm tạo sự gắn kết chặt chẽ giữa giáo viên và phụ huynh, đồng thời rèn luyện các kỹ năng nói trên.

Đội ngũ giáo viên là nhân tố quyết định đến việc nâng cao chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục trẻ trong các cơ sở giáo dục mầm non. Để có được đội ngũ đủ kiến thức, vững về kỹ năng là cả một vấn đề rất khó khăn và phức tạp, bởi vì chất lượng đội ngũ giáo viên trong các cơ sở giáo dục còn phụ thuộc vào nhiều yếu tố. Chính vì vậy, công tác bồi dưỡng giáo viên không thể một sớm một chiều, mà phải thực hiện dần dần từng bước và phải có kế hoạch trên cơ sở xây dựng đội ngũ giáo viên có tư tưởng đạo đức, chuyên môn nghiệp vụ, kỹ năng sư phạm, tâm huyết với nghề. Bản thân mỗi người giáo viên mầm non cần nhận thấy rằng, phải đảm bảo đạt được chuẩn nghề nghiệp để đáp ứng được yêu cầu đặt ra của giáo dục và đào tạo hiện nay. Các cấp quản lý giáo dục mầm non phải tăng cường chỉ đạo hoạt động chuyên môn, xây dựng kế hoạch và chỉ đạo thực hiện theo kế hoạch, thực hiện hiệu quả công tác kiểm tra, đánh giá. Hướng dẫn các cơ sở giáo dục mầm non xây dựng kỷ cương, nề nếp, phát huy tinh thần tự học, tự bồi dưỡng của đội ngũ giáo viên để nâng cao năng lực chuyên môn, kỹ năng sư phạm nhằm thực hiện tốt nhiệm vụ giáo dục trẻ đáp ứng với chuẩn nghề nghiệp. Bên cạnh đó, phải biến lý luận thành thực tiễn một cách đầy đủ, đa dạng và hiệu quả, đây là vấn đề rất quan trọng và là nhiệm vụ hàng đầu đặt ra cho các cấp quản lý giáo dục trong giai đoạn hiện nay ■